

Tour Geschiedenis

Parijs, begin 20ste eeuw. Frankrijk kent twee toonaangevende sportkranten. "L'Auto-Velo" en "Le Velo". "Le Velo", de sponser van de wielerklassieker Bordeaux-Parijs, is veruit de best verkopende krant; de oplage bedraagt 80.000 tegenover 20.000 voor "L'Auto-Velo". Henri Desgrange, hoofdredacteur van "L'Auto-Velo" en eerste werelduurrecordhouder, wil hier iets aan doen en samen met zijn G&O Lefvree komt hij op het idee om een ronde van Frankrijk voor wielrenners te organiseren. Op 16 januari verliest Desgrange een belangrijk proces tegen zijn concurrent Griffard van "Le Velo". Desgrange moet de naam V&O uit de titel van zijn krant schrappen. Haat welt op. Desgrange blijft echter niet bij de pakken zitten en drie dagen later, op 19 januari, wordt de eerste ronde van Frankrijk aan de pers voorgesteld. Dit voorstel werd echter niet meteen enthousiast onthaald en men vreesde dat de Tour er nooit zou komen. Een week voor het sluiten van de inschrijvingen hebben slechts 15 renners zich ingeschreven. Dat was op 6 mei. De eerste tour zou beginnen op 1 juni en duren tot 5 juli. Noodgedwongen moest Desgrange dus al een paar toegevingen doen. De eerste tour zou pas op 1 juli beginnen en het startgeld werd gehalveerd. Uiteindelijk schreven 78 renners zich in en 60 ervan verschenen ook daadwerkelijk aan de startlijn op 1 juli.

Op 1 juli worden de 60 renners dan in gang geschoten voor de eerste Tour. Deze bestond uit 6 ritten. Om na te gaan of de renners het voorziene parcours afleggen zijn onderweg controleposten geïnstalleerd. Daar moeten de renners hun naam roepen naar de commissarissen of afstappen en een handtekening plaatsen. De controleurs haasten zich dan naar het volgende controlepunt. De Fransman Maurice Garin, de enige die weet of hij de hele afstand per fiets heeft afgelegd, wint met bijna 3 uur voorsprong op de tweede. Uiteindelijk rijden van de 60 slechts 21 renners de wedstrijd uit.

Na de eerste Tour had Desgrange gezien dat het goed was geweest en dus laat hij een jaar later een tweelingzusje op papier tekenen. Zelfde aantal ritten, zelfde aankomstplaatsen en zelfde favorieten. Het enige verschil in 1903 konden renners zich inschrijven voor &O of meerdere ritten, nu mogen er geen renners bijkomen. Op weg dus, maar al gauw duiken er een paar probleempjes op. Nogal wat mensen die langs het parcours wonen protesteren en werpen barricades op omdat ze vinden dat de doortocht van de karavaan hun nachtrust verstoort. In die tijd werd er ook nog 's nachts gekoerst. Op de col de la Republique, de eerste berg in de Tour, begint het pas echt uit de hand te lopen. Supporters van de ontsnapte Faure grijpen de achtervolgende Garin bij de kraag en roepen: "Weg met Garin, sla hem dood". Maar de in Itali& geboren Fransman is niet bang. "Ik ga door tot Parijs en zal winnen, tenzij ik vermoord wordt". Zo ver komt het niet, maar toch. In Lunel liggen de straten vol met glasscherven en in N&mes komt het tot vechtpartijen waarbij renners getraakteerd worden op stokslagen van betogers. Op den duur heeft niemand nog zicht op het wedstrijdverloop, wat voor sommigen aanstoot geeft zou later blijken. Maar de tour gaat door. Acoururier wint vier van de zes ritten, maar was na een val in de eerste rit al uitgeschakeld voor het eindklassement. De strijd voor het eindklassement wordt herleid tot een duel Garin-Pothier. Na de voorlaatste rit leidt Garin met 28 seconden voorsprong. Maar dan begint het spel pas echt. Een hevig onweer maakt de slotrit in het Parc de Princes onmogelijk. Daags na de laatste rit besluit Desgrange dat de tweede editie van de Tour ook meteen de laatste is geweest. De vele incidenten onderweg hadden hem totaal ontmoedigd. Ondertussen begint de Union V&locip&diq de France met onderzoekswerk naar de gebeurtenissen tijdens de afgelopen Tour. De resultaten worden vrijgegeven op 30 november en doet de bom helemaal barsten. De eerste vier van het eindklassement worden gediskwalificeerd! Ze hebben zich onderweg schuldig gemaakt aan ontelbare overtredingen: Hier en daar de trein genomen, binnenwegen genomen, zich laten voorttrekken, Resultaten: Pothier wordt levenslang geschorst, Garin mag twee jaar niet meer koersen en de vijfde, Henri Cornet, wordt uiteindelijk tot eindwinnaar uitgeroepen. Organisator Desgrange vecht terug: "De Grote kruistocht van de wielersport mag niet eindigen met zo'n valse noot."

Het jaar daarop komt Desgrange met een vernieuwende Tour op de proppen. Nieuwigheden: In plaats van 6 zijn er nu 11 ritten en de met de Ballon d'Alsace en de Col Bayard worden de Vogezen en de Alpen aangedaan. Nog een jaar later komt Desgrange weer met een nieuwheidje. De laatste kilometer van een rit wordt voortaan aangegeven met een v&d in de vorm van een rode driehoek. In 1910 komt Alphonse Stein&s, een journalist van L'Auto, bij Desgrange aankloppen. De man had de Col du Tourmalet ontdekt. Hij was bij de verkenning bijna zelf omgekomen tijdens een sneeuwstorm, het wegdek was een ware verschrikking en er werden welleens beren op de flanken van de Tourmalet gesignaleerd, maar Desgrange had er wel oren naar. Dus trok het peloton in 1910 voor het eerst de Pyrenee&n in. Er stonden twee pyrenee&nritten op het programma. De eerste naar Luchon over de Col de Portet D'Aspet werd gewonnen door Octave Lapize. De tweede, van Luchon naar Bayonne met ondermeer de beklimmingen van de Peyresourde, de Aspin, de Tourmalet en de Aubisque, werd gewonnen door, opnieuw Lapize. De renners waren echter niet de spreken over deze nieuwe beproevingen. Ze scholden Desgrange uit voor moordenaar en al wat niet mooi is. Hoewel er geen renners tijdens de Pyrenee&nritten worden opgegeten door beren, valt er toch een dode. De totaal onbekende Adolphe H&li&re krijgt, tijdens een zwempartijtje in zee op de rustdag in Nice, een hartaanval en verdrinkt. In 1911 gaat Desgrange het nog hoger zoeken, want dan staat er een Alpenrit over de T&I&graphe en de Galibier op het menu. Een jaar later wint voor het eerst een Belg de Tour, Odile Defraye uit Rumbeke.

"Wij willen de leider zien. Het peloton zoeft voorbij en we hebben de leider niet eens kunnen herkennen" morde de Franse journalisten in 1919. Desgrange dacht na en kwam uiteindelijk met een gele trui op de proppen. Waarom geel? S&mpel, de organiserende krant, L'Auto, werd namelijk op geel papier gedrukt. Op 19 juli 1919 wordt Eug&ne Christophe de allereerste gele truidrager.

De Tour groeit verder en wordt al gauw de grootste wielervedstrijd ter wereld. Dit zorgt ervoor dat L'Auto in 1923 daags na de slotrit maar liefst 1 miljoen kranten verkoopt. De Tour is een begrip en iedereen wil er alles over lezen. In 1930 komt Desgrange weer met iets nieuw op de proppen. Hij voert de landenploegen en het ploegenklassement in. De eerste publiciteitskaravaan wordt op poten gezet en voor het eerst wordt er een rit rechtstreeks op de radio uitgezonden. Nog een paar jaar later wordt het bergklassement ingevoerd, eerste winnaar is Vicente Trueba. De tijd gaat verder en voor het eerst wordt er een tijdrit georganiseerd (1934), Theo Middelkamp wint als eerste Nederlander een tourrit (1936), derailleurs (versnellingsapparaten) worden toegelaten (1937), Desgrange zoekt het nog steeds hoger met de Col d'Isoire, de op dat moment hoogst berijdbare berg in Europa (1938), en voor het eerst staat er ook een klimtijdrit op het menu (1939).

Een tragisch voorval in 1940: Henri Desgrange, stichter van de Ronde van Frankrijk, overlijdt. Dan breekt de oorlog uit en na de oorlog hebben de Franse sportkrant L'Equipe en de Parijse Stadskrant Le Parisien Libération L'Auto vervangen. In 1948 vindt dan een revolutionaire wending plaats. Voor het eerst wordt er een tourrit, de slotetappe naar Parijs, rechtstreeks uitgezonden op tv. In 1949 wordt er een monument geplaatst, boven op de Galibier, ter ere van Desgrange. In 1951 wordt voor het eerst niet vanuit Parijs vertrokken, maar fungeert Metz als startplaats. Vanaf 1905 worden er cols beklommen maar in 1952 is het de eerste keer dat er een etappe boven op een col aankomt, op de mythische Alpe d'Huez. De rit vertrok vanuit Lausanne en de Italiaan Fausto Coppi won. De aankomst lag niet helemaal boven, maar in het dorpje Huez, ongeveer in de helft van de klim die nu tot helemaal boven wordt beklommen. Nadien werd er in die tour nog 2 maal boven op een top gefinished, op Sestrières en op de Puy de Dôme. Deze beide ritten werden ook door Coppi gewonnen.

1953 De tour bestaat 50 jaar en dat wil men vieren. Het puntenklassement wordt ingevoerd. De leider van dit klassement krijgt een groene trui. Waarom groen? Opnieuw is de keuze vrij logisch. De eerste groene trui werd gesponsord door een fabrikant van grasmachines en gras zag er toen ook al groen uit, dus vandaar het groen. Een jaar later is men nog steeds in de roes van de 50ste verjaardag en laat men de tour voor het eerst buiten Frankrijk vertrekken, met name in Amsterdam. Later zal de tour nog verscheidene malen in het buitenland zijn "Grand Départ" kennen: In Brussel (1958), Keulen (1965), Scheveningen (1973), Charleroi (1975), Leiden (1978), Frankfurt (1980), Bazel (1982), Berlijn (1987), Luxemburg (1989), San Sebastian (1992), 's-Hertogenbosch (1996), Dublin (1998), Luxemburg (2002), Luik (2004) en Londen (2007).

1957 de Fransman Jacques Anquetil debuteert in de Tour en wint meteen. De Fransman is een begenadigd tijdrijder en wordt "monsieur Chrono" genoemd. Hij zal de eerste zijn die vijf maal de tour wint. In 1958 is er voor het eerst een aankomst om de Mont Ventoux. Vanaf 1962 wordt er definitief gereden met merkenploegen. In 1967 sterft Tom Simpson tijdens de beklimming van de Mont Ventoux na het gebruik van amfetamines en alcohol. Gecombineerd met de hitte, de zware beklimming en maagproblemen wordt dit hem fataal. In 1968 wordt de aankomst van de slotrit voor het eerst op de wielervedstrijd van Vincennes gehouden, voorheen werd er altijd aangekomen in het Parc des Princes. Jan Janssen wint als eerste Nederlander de Tour door in de laatste rit het geel af te nemen van de Belg Herman Van Springel (1968).

Vijf jaar na de laatste zege van Anquetil begint een nieuw hoofdstuk, dat van Eddy Merckx. De Belg slaagt er net als Anquetil in om de Tour vijf maal te winnen. Maar hoe. Eddy Merckx, bijgenaamd "De kannibaal", en die bijnaam zegt genoeg, wou altijd en overal winnen en regeerde het peloton als een ware patron. Hij zorgde voor illustere records. Hij behaalde maar liefst 34 ritoverwinningen, ter vergelijking Armstrong won er 22, en droeg 96 dagen de gele trui. Uiteindelijk werd het rijk van Merckx ten einde gebracht in 1975. Tijdens de rit naar Pra Loup stortte hij in en de Fransman Thévenet won de Tour die voor het eerst aankwam op de Champs Élysées. De volgende die er in slaagde de Tour vijf maal te winnen is Bernard Hinault bijgenaamd "Le Blaireau", de das. Hinault leek sterk op zijn voorganger Merckx, want ook hij werd in het peloton beschouwd als de patron. Ook Hinault slaagde er niet in de Tour een zesde maal te winnen. In 1986 moest hij de overwinning laten aan zijn jonge Amerikaanse ploegmaat Greg Lemond. Diezelfde won in 1989 de Tour met het kleinste verschil ooit, door in een tijdrit van Versailles naar de Champs Élysées op een fiets met triatlonstuur 58 seconden goed te maken op geletruidrager Fignon en uiteindelijk met amper 8 seconden te winnen. Ondertussen wonnen de Nederlanders ritzeges op l'Alpe d'Huez bij de vleet en wonnen de Belgen groene trui na groene trui. Voor beide landen waren de jaren tussen eind jaren zestig en eind jaren tachtig gouden jaren.

De volgende in het rijtje van vijfvoudige tourwinnaars is de Bask Miguel Indurain. De sfinx van Pamplona regeerde in het begin van de jaren '90. Zijn tactiek was niet mooi, maar wel efficiënt. Hij overklaste de tegenstand in de tijdritten en bleef bij in de cols. Tijdens zijn laatste overwinning op Franse wegen (1995) kwam de Italiaan Fabio Casartelli lelijk ten val tijdens de afdaling van de Portet d'Aspet. De 24-jarige olympische kampioen van Barcelona '92, overlijdt aan zijn hersenletsel en is tot op heden de laatste renner die tijdens de Tour gestorven is.

In 2004 wordt het record van Anquetil, Merckx, Hinault en Indurain aan flarden gereden. Lance Armstrong is de nieuwe recordhouder. "The Boss" slaagt er in dat jaar in om de Tour voor een zesde maal te winnen. Een jaar later zou hij zijn eigen record verbreken door een zevende maal te winnen. (bron wikipedia)